

Червоний Лотос

Люди розповідають, що старші Духи викрадають дітей, щоб змінити їхні розуми та перетворити на безжальних воїнів. Подейкують, що їхні душі підмінюють демонами та накладають чари на тіла, щоб вони не відчували болю. А дехто стверджує, що самих духів вплітають у тіла таких дітей, через що вони зазнають незворотних змін: їхні здібності вже не зрівняти з простими смертними. У кожній казці, легенді чи байці міститься зерно правди.

Кентаро мав єдине завдання в житті: захищати свою пані. Але він зазнав невдачі. Йому надали другий шанс, і він мав скористатися ним обачно. Захистити свою нову сім'ю та протистояти диким загарбникам, які руйнують країну, адже один Дух вартує більше сотні самураїв. Він має помститися єдиній людині, здатній врятувати Ніппон від варварського гноблення.

Кентаро мав зробити саме це. Однак у легендах не згадують, що Духи ще й залишаються людьми, які вміють любити і ненавидіти. Як і всі, тільки набагато дужче.

АРКАДІЙ

1

САУЛЬСЬКИЙ

ЧЕРВОНИЙ ЛОТОС

ПЕРЕДМОВА ДО УКРАЇНСЬКОГО ВИДАННЯ

ПЕРШІ НАЧЕРКИ СТАЛІ

Анджей Сапковський любив повторювати, що навряд чи когось зацікавлять книжки ескімоса, який пише про зебр. Так він пояснював, чому неангломовне фентезі (зокрема — цикл про відьмака Геральта) має мізерні шанси на переклад англійською і видання у США.

Та насправді в тій фразі про ескімоса й зебр було й трохи перебільшення — так улюбленої Анджеєм *licentia poetica*. Зрештою, коли йдеться про екзотичний або просто не рідний автору антураж, важить не так «хто», як «як».

Хоч у випадку з Аркадієм Саульським і «хто» якраз відіграє свою вагому роль.

* * *

Автори довго шукають «свою» тему, свій голос. Починають — як усі ми, зрештою, — із наслідування улюблених творів. Із того, що захоплює й тішить їх самих.

Аркадій Саульський почав із пригодницької космоопери, потім — після кількарічної паузи — повернувся з двома томами темного фентезі. Затятий гравець, ба більше — фаховий оглядач комп'ютерних ігор — він і взорувався, здається, саме на

них. Читачі оцінили яскравих, живих персонажів і динамічний сюжет, однак ці перші романи не стали візитівкою Саульського.

Трилогія «Начерки сталі», схоже, нею стане — принаймні, усі передумови для цього є. Чому так?

У першому ж романі циклу, «Червоному Лотосі», Саульський пропонує нам незвичайного персонажа в надзвичайно складних умовах і вибудовує захопливий пригодницький фентезійний роман. Цей роман у чомусь схожий на п'єси театру Но, де кожен герой має свою маску й свою типову роль. Якщо ви приймаєте такі правила гри — отримуєте насолоду від історії.

А ще «Начерки сталі», звісно ж, ґрунтуються на японській культурі, хоч у Саульського інший світ і дія відбувається в країні Ніппон. Прямі паралелі із нашою історією за бажанням знайти можна — але вони тут не суттєві. «Червоний Лотос» — не альтернативна історія, у межах якої автор розмірковує про історичні закономірності й процеси. Саульському важливі насамперед атмосфера й інший — а десь і дуже подібний до нашого — спосіб мислення персонажів. Це приватна історія на тлі великих історичних звершень, а не оповідка про ще один порятунок світу.

* * *

Як на мене, саме японський антураж і допоміг Аркадію знайти власний голос і свою тему.

Читаючи «Червоний Лотос», я ще не знав, що саме японська культура супроводжує Саульського змалечку. Виявилось, його

матір — японістка за фахом, дідусь працював економістом у Токіо, брати в перших — наполовину японці... Сам Аркадій понад десять років вправляється в історичному фехтуванні. Зокрема він вивчає техніку батодзюцу, яка полягає в тому, що майстер одним рухом виймає меч із піхов і завдає першого удару.

Певно, оцей досвід, щоденне співіснування з японською культурою і стали фундаментальною запорукою успіху трилогії Саульського. Саме так постала хореографія боїв Кентаро на прізвисько Дух. Іншим джерелом натхнення стали комп'ютерні ігри, які надихнули Аркадія на поповнення арсеналу свого світу найрізноманітнішими бойовими механізмами.

Та найцікавішим мені видається, власне, сам Кентаро: його історія, характер і виклики, що їх готує для персонажа автор. У цього персонажа потужний потенціал для розвитку, та й змальований Саульським світ обіцяє чимало випробувань.

У Польщі трилогію «Начерки сталі» читачі сприйняли із захопленням, і зараз, коли я пишу ці рядки, триває переклад українською другого і третього томів.

Фантастика завжди була чудовим шансом поглянути на себе з боку, а на інших — зсередини. Очуження водночас стає шляхом до порозуміння, виокремлювання іншості — першим кроком до усвідомлення спільних цінностей і засад.

І саме тому талановито написані книжки читають в усьому світі, незалежно від того, ким є автор і про яких саме «зебр» він пише. Що ж до східного антуражу, то останнім часом він увійшов у моду й у науковій фантастиці, й у фентезі — варто згадати хоча б твори Ребекки Кван, Кена Лю, Лю Цисіня, Теда

Ченґа. Хоч насправді ця мода виникла й не вчора, і не сьогодні. Про це свідчать хоча би «Володар Світла» Роджера Желязни чи трилогія про майстра Лі і Десятого Бика від Баррі Г'юарта.

Чи стануть «Начерки сталі» врівень зі згаданими книжками, покаже час. Та безумовно це яскравий, захопливий розважальний роман, який написав талановитий автор.

Володимир Аренев

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЧИТАЧІВ

Якщо хтось із читачів колись замислювався, як саме виглядають втілені мрії, то... саме так.

Сьогодні, завдяки зусиллям мого сердечного товариша Володимира Аренева та українських видавців, «Червоний Лотос» нарешті потрапив до ваших рук. Україна — один із найближчих сусідів Польщі, а українці — один із тих народів, з якими нас, поляків, поєднують найближчі й найщиріші взаємини. Саме тому можливість дістатися до вас із «Лотосом...» є не лише приємною і почесною: це також здійснення великої мрії, яка супроводжувала мене від самого початку моєї пригоди з літературою.

Що таке «Червоний Лотос»? Це роман, народжений у певний період мого життя з випадкового імпульсу, з бажання розповісти історію, яка раптово виникла в моєму серці й розквітла там таким чином, що я не міг спочити, доки не написав її. Ця історія виросла з історії, а також із міфології та популярної культури, з кіно та ігор; і лише здається, що вона розповідає про помсту, честь і самопожертвування. Насправді ця історія для мене — дещо більше.

Для мене «Лотос...» став можливістю досягнути з читачем — зокрема й з українським — певного взаєморозуміння та діалогу.

Ми пережили непростий пандемічний час. Хоча наші країни дуже близькі, цей час унеможливив для нас чимало контактів. Авжеж, багато українців мешкає в Польщі та налагоджує тут собі життя — так само, як чимало поляків

мешкає в Україні й налагоджує собі життя там. Але період, який ми вже маємо (як сподіваюся) позаду, до певної міри відрізав нас одне від одного, зменшив можливість безпосередніх контактів, через що ми не можемо зустрічатися так вільно та близько, як робили це досі.

Коли я писав «Червоний Лотос», приблизно пару років тому, ніхто й не очікував, що світ буде настільки розділений, а люди — настільки ізольовані одні від одних. Коли я віддавав роман польському видавцеві, пандемія здавалася якоюсь імлістою, нереальною загрозою. Сьогодні ми вже знаємо, що світ дуже змінився. Будувати взаємини стало важче... але — зокрема й завдяки літературі — також легше.

Бо я саме так бачу літературу — не тільки як можливість розповісти цікаву історію, а й як певний засіб, який дає мені можливість вести діалог з особою, яка цю книжку читає. Наприклад, завдяки цьому чудовому українському виданню ми можемо познайомитися, хоча, напевне, не мали досі можливості зустрітися особисто. І все ж оповістка про Кентаро, Безсмертну, Осу, Рудого Хебі та Хіроші Нобунаґу посприяла нашій зустрічі — попри відстань та пандемічні труднощі.

Сподіваюся, що книжка принесе вам задоволення, а також маю надію, що стане для вас формою діалогу зі мною. Тішуся, що вона потрапила до ваших рук.

І вже не можу дочекатися цієї літературної зустрічі!

Аркадій Саульський

ПРОЛОГ

Червоне листя злітає з гілки

Дзвін мечів над луками

Кров барвить струмись

Шарлатом

Нобунаґа Отомо програв битву, але ще про це не здогадувався.

Спостерігав із пагорба за перебігом бою, закусивши губу. Самураї в центрі війська затято боронилися. Брязкіт мечів лунав на багато миль, крики тих, хто бився та помирав, здіймалися в небо. Мандуки перли вперед.

Лівий фланг був майже розбитий, удар кінних лучників мандуків призвів до жахливого спустошення в шеренгах ашіґару, озброєних списами ярі: стріли стирчали із землі густо, наче стебла трав. Труп лежав на трупі, кров всотувалася в землю, але мандуки не відступали. Здавалося, що в саґайдаках у них безкінечний запас стріл, раз за разом посиляли їх, затуляючи сонце, на шеренги піхотинців, а ті вже ледве стояли. Солдати Нобунаґи гинули сотнями.

Праворуч самураї сікли ворога катанами. Хтось із тамтешніх командирів наважився на відчайдушний крок і розпочав піший наступ на вершників. Ті, заскочені таким шаленством ворога, розлетілися навсібіч, а самураї своїми мечами нодачі прорубали кривавий прохід у шеренгах мандуків. Але тепер

командир мандуків кинув на цю ділянку підкріплення, а їхні воїни саме вирізали людей Нобунаґи.

Генерал навіть із пагорба бачив загиблих і поранених. Помітив самурая, який повз у власній крові, зауважив ще одного, який саме блював червоним. У битві можна здобути чимало слави, та перед тим доведеться пропливти океаном шарлату.

Армія Поєднаних Кланів гинула.

Загинув Тойотомо Наґара, загинув Арітамі Такеда. Нобунаґа бачив, як отримав стрілу та конає під копитами ворожих коней Ніхото Чьосокабе, Вовк Золота, видатний воїн і останній зі свого роду.

Армія Поєднаних Кланів гинула. Мандуків неможливо було перемогти.

Нобунаґа Отомо, проте, не хотів із тим погоджуватися.

Глянув праворуч і ліворуч. Бачив, як мало не ламається лівий фланг, як поборові списоносці розбігаються з поля битви, переслідуювані мандуками. Блискали шаблі та мечі, копита збивали чоловіків із ніг. Божества смерті стогнали від насолоди, хлебчучи кров воїнів.

Нобунаґа знав, що настала вирішальна мить битви, коли він і його елітарна гвардія мусять стати до бою, прорубати собі кривавий шлях у військах ворога, поконати раз і назавжди брудних загарбників і вигнати їх із островів.

Він глянув на своїх людей. Ті були готові. До бою. До смерті. Честь — навічно.

— Дземпо-ні! Уперед! — проричав Нобунаґа.

Його солдати лише цього й чекали. Натягнули повіддя, вийняли мечі.

— Ші! — крикнули. — Смерть!

П'ятдесят вершників вирушили схилом униз, останні сили Армії Поєднаних Кланів. Остання надія островів на перемогу грізного загарбника.

Вони мчали схилом, а земля дрижала під копитами. Ворогів, які побачили цей загін дияволів, раптом пройняв страх.

Важкі обладунки, прикрашені рогаті шоломи, маски демонів, які закривали обличчя самураїв. Блиск кривих мечів. Спітнілі коні.

Ші. Смерть.

Куджьо. Погибель.

Вони врізалися в ряди ворога.

Ревіння заглушало. Мандуки, розлючені, верещали, поки самураї сікли їх мечами та кололи списами. Багато хто з них опинився під копитами бойових румаків, багато хто, нажаханий, кинув зброю і закінчив своє життя під мечами солдатів.

Різанина.

Нобунаґа сік і рубав. Кров із розтятих артерій була високо вгору, барвила карміном його обладунки, маску, коня.

Він був генералом останньої армії, яка могла протистояти мандукам. Він повинен був перемогти. Повинен був урятувати острови.

Або загинути.

Він ударив униз, перерубавши поганенький шолом пішого мандука, пхнув вістрям, втикаючи те в очну ямку наступного.

— Ейко! — крикнув. — Слава!

І тоді помітив це.

Мандуки на самому початку битви мали перевагу. Троє, четверо їхніх людей на одного солдата Армії Поеднаних Кланів.

Нобунаґа, бачачи навколо купи трупів, був переконаний, що він поконав принаймні половину цієї армії, що саме зараз боги вже засуджують більшу частину сил ворога.

Але мандукам не було краю.

З-за пагорба праворуч з'являлися нові орди. Нобунаґа бачив штандарти, бачив обладунки, бачив командирів.

У тому числі — Шугіс-хана. Головного вождя ворожої армії. Начільного полководця загарбників.

Той ішов на чолі своїх сил. За перемогою.

І тоді Нобунаґа зрозумів, навіщо він народився, навіщо батько взяв його матір, навіщо його мати в болю та сльозах на світанку пустила його у світ у замку Такері сорок вісім років тому.

Для цієї битви. Аби він врятував Ніппон.

Нобунаґа звів коня дибки. Міцніше стиснув руків'я катани. Поскакав чвалом.

— Ваташі-но ушіро-ні! — крикнув. — За мною. Смерть!

Смерть!

За ним до атаки долучалися нові й нові самураї: блискали мечі, дзвеніли луки. Стріли полетіли до мандуків.

Шугіс-хан був у повному обладунку і в золотій масці демона.

Вони, ревучи, зійшлися в бою.

Коні затоптали перші шеренги, але потім зав'язли в людському натовпі. Нобунаґа рубав і тяв, усе ближче та ближче

пробиваючись до хана мандуків.

Прискала кров, стогнали поранені.

Але, зрештою, хтось штрикнув коня командира списом, румак звівся дибки й скинув Нобунаґу. Той важко впав, але швидко підвівся, схопився за катану, розрубав двох мандуків поблизу себе, відіпхнув ще одного, пірует, удар, бризкає кров.

Шугіс-хан. Так близько!

Нобунаґа рубонув раз, другий, вбиваючи наступних мандуків. Ті напірали, але в самурая неможливо було попасти. Лише блиск заліза навколо нього, кров і смерть.

— Хане! — крикнув воїн. — Ставай проти мене!

Хан зійшов з носилок. Став.

Вийняв довгу шаблю і відіпхнув своїх воїнів.

Нобунаґа вбив ще двох мандуків, наставив меч і зупинився навпроти ворога.

За хвилю тут мало вирішитися майбутнє Ніппону.

Воїни навколо продовжували гинути, земля стала липкою від крові. Боги смерті смакували шарлат.

Нобунаґа Отомо стояв навпроти Шугіс-хана. Один із них сьогодні стане безсмертним.

Вони зійшлися. Довга катана Нобунаґи проти дещо коротшої шаблі хана. Вони обмінялися лютими ударами: атаки, захисти, парирування, контратаки. Блискало залізо, брязкала сталь, кресалися іскри.

Нобунаґа втяв раз і другий, відскочив, відбив підступну атаку знизу, точно контратакував, улучив! Але його меч не пробив обладунку ворога, відскочив від твердого паперу.

Воїни спостерігали за боєм зачудовано, наче тут протистояли самі боги.

Бо це й справді билися боги.

Хан був умілий, швидкий і сильний, сильніший за самурая. Удари його не досягали, щоразу він парирував або приймав їх на тверді обладунки.

Десь там, у далечині, гинули воїни Ніппону, а мандуки вирізали останніх солдатів. Та головна битва тривала саме тут.

Нарешті Нобунаґа відчув, як до нього підступає втома. Він знав, що це останні хвилини, знав, що потім на нього чекає лише смерть від рук варвара.

Тож він атакував. Востаннє.

Завдав уколу, а тоді повернув зброю навколо блоку ворога та перейшов до рубленого удару. Низького, з правого боку, там, де хан не зумів би захиститися.

Але хан захистився.

Відбив удар, вибив катану з рук Нобунаґи, блискавично контратакував.

Залізо ввіткнулося в тіло командира Армії Поеднаних Кланів, розсікло його, зайшло в шпарину обладунку аж по руків'я.

Хан посміхнувся. Вирвав зброю.

Кров бризнула широким струменем високо вгору.

Нобунаґа впав на коліна. Кашляв червоним, спирався долонями, розуміючи, що зараз виходить з нього життя.

— Хайбоку, — прошепотів. — Поразка.

Упав обличчям уперед.

Так помер Нобунаґа Отомо, останній, хто зумів поєднати клани, останній, хто міг перемогти мандуків.

Їхня армія саме розбивала самураїв, недобитки тікали в ліси та на пагорби. На полі бою залишалися безвладні стоси тіл.

Битва закінчилася, перш ніж зайшло сонце. Шугіс-хан минув побойовисько, несений у паланкіні двадцятьма рабами.

* * *

Після того як мандуки пішли, забравши зброю і трофеї, на полі бою з'явилися жінки.

Плакали, шукаючи чоловіків, оглядаючи знівечені тіла батьків, дядьків, синів і братів.

Сморід паморочив свідомість, витискав сльози з очей.

Стоси тіл. Кров, що заливає багнюку. Червоне сонце.

Хлопець стояв навколішки над одним із тіл, стискаючи меч. Скільки йому? Вісім? Десять? Не більше.

Жінки голосили.

Хтось став над хлопцем. Чоловік із густою сивою бородою, із міцним тілом. Високий і сильний.

— Хто ти? Ти труп? — запитав.

Хлопець підвів голову. В його очах ховалися лють і біль.

— Ні, ти не труп. Не труп, бо ти рухаєшся. Тоді — хто? Дух? Сейшін?

Хлопець мовчав.

Чоловік дістав меч, спрямував той у горло хлопця. Але замість того, аби тяти, обережно підвів його підборіддя.

— Дух, так, напевне. Ким був для тебе цей чоловік? Твоїм батьком? Братом? Дядьком? Знаєш, зараз це вже неважливо. Це його меч?

Хлопець сильніше стиснув зброю.

— Уб'єш мене, якщо я його в тебе відберу?

Хлопець глянув холодно.

— Уб'єш, — кивнув чоловік. — Принаймні, спробуєш. Це добре. Це дуже добре. Будеш ним. Будеш Духом.

Хлопець дивився на чоловіка. Той сховав меч.

OMOTE[1] 1

*Погуба безсмертних
Старе вістря горить шарлатом
Мовчазні гіганти з каменю
Квітка, що мала б зростати вічно,
Стята*

Коли тобі шість років, то весь світ здається місцем, сповненим добра, магії та несамовитості. Дорослі для шестирічного — це люди, які живуть дуже давно й мають справжню мудрість, яка, втім, абсолютно незрозуміла для дитини. Історія ж — це просто нова назва для міфу та легенди.

Тож Акінобу був звичайним шестирічним хлопцем. Світ для нього залишався передусім місцем добрим і магічним, але того дня йому здавалося, що магичність місця, де він жив, перевищила якусь критичну масу, а тому люди, які з'явилися у фортеці, повинні б виявитися кимсь більшим, ніж простими смертними. Коли Акінобу спостерігав за вершниками, які поволі в'їжджали в браму та збиралися на засніженому майдані, то був переконаний, що це боги у власній подобі провідали Шю Ну, Браму Снів.

Мало не всі дорослі зібралися на майдані й тепер похилили голови в німому поклоні, більшість дітей — також, хоча були й такі, хто не міг стримати емоцій: замість виказувати покору та пошану, великими очима розглядали гостей.

А було на що подивитися. Браму спершу минули піші списоносці, потім в'їхали кінні самураї. Усі в червоних панцирах, на потужних румаках, із катанами та коротшими мечами — вакідзаші — за поясами. Рослі воїни, потужні, непереможні.

Акінобу не в змозі був уявити собі когось, хто міг би протистояти таким мужам. Навіть його батько, міцний орач, не мав би шансу проти самурая в багрянному.

Утім, це ще був не кінець почту, бо потім у ворота в'їхала вона, пані Шьора. Червоний Лотос, як її називали.

Остання Безсмертна.

Хлопець сподівався, що така велика пані прибуде в паланкіні, який нестимуть дванадцяттеро слуг, але все виявилось інакше. Шьора їхала кінно, в сідлі, по-чоловічому. Її шати були дивною сумішшю кімоно та чоловічого одягу; вона теж мала короткий меч.

Акінобу ще не досяг того віку, коли звертаєш увагу на жіночу красу. Гарною може бути мати, бо вона опікується дитиною та дає їсти, гарна — бабця, бо вона пестить і розповідає чудові казки. Але інші жінки? Дівчата не граються із хлопцями, сестри ж геть нестерпні, а не гарні. І все ж хлопець мав визнати, що пані Шьора — найкрасивіша істота, яку йому доводилося бачити. Він дивився на скріплене довге чорне волосся, на ніжну шкіру, на очі, оточені легкою рисою темного макіяжу, на щоки, що підкреслювалися слабким рум'янцем.

Так, Червоний Лотос дійсно була найкрасивішою жінкою на світі.

Поряд із нею їхав воїн, той, кого Акінобу особливо хотів побачити, той, про кого хлопці шепотіли кілька тижнів, від того часу, як почули в розмовах батьків звістку, що пані Шьора приїде до фортеці.

Дух.

Охоронець Червоного Лотоса, від самого дитинства призначений лише для одного — для захисту своєї пані в абсолютній слухняності. Її життя було його життям, Дух навіть не був людиною, був... знаряддям? Радше, зброєю. Живою, мислячою зброєю, яка стоїть між його володаркою та її ворогами.

І тепер Акінобу був трохи розчарований.

Бо він чекав самурая, потужнішого за тих, що їхали в авангарді, рослого гіганта, вдягненого в золоті обладунки.

Тим часом Дух був геть інший.

Обладунків він майже не носив — лише темно-коричневий плащ і широку хустку, що закривала нижню частину його обличчя. На його руках було помітно легеньке плетиво кольчуги, тому панцир, найімовірніше, був під плащем, але звідти, де стояв Акінобу, він не міг побачити цього точно. І був ще пояс, аж ніяк не багатий. Широкі штани, високі черевики. Один меч.

Очі чоловіка постійно вивчали оточення, його темне волосся було зв'язане у хвіст високо на потилиці.

Акінобу почувався розчарованим. Не так він уявляв собі Духа. А Дух виявився саме таким.

Нарешті увесь почет опинився на майдані, браму закрили. Делегація клану Секай в'їхала в місто.

* * *

Найкращі роки фортеці Шю Ну вже давно лишилися позаду.

Колись це була потужна твердиня, поставлена на гірському перевалі між вершинами Сенпу та Сендай. Вона охороняла шлях на південь у ті часи, коли владу укріпляв Син Богів Ундо, великий імператор. Ундо об'єднав мало не всі клани на островах Ніппону; поза його владою залишилися лише родини з півдня. Уперті, амбітні та вічно бунтівні, вони були сіллю в оці доброго Сина Богів, тож той, замість воювати, поставив кілька фортець, у тому числі й Браму Сну.

Та охороняла шлях між горами, а коли на півдні запалали бунти через неврожай, фортеця перекрила контрабанду їжі з півночі. Син Богів дав кланам шанс підкоритися без утрати честі. Вони могли схилити голови та віддати свої землі під владу імператора, а їхнім селянам тоді не загрожував би голод — але родини обрали бідність та ізоляцію.

І саме це призвело до падіння півдня, бо коли з континенту на заході прибули перші кораблі мандуків, ослаблені клани не зуміли дати жодної битви: варвари розбили їх у пух і пір'я, селян перетворили на рабів, а голови членів кланів прикрасили палаци нових варварських губернаторів провінції. Начебто черепи представників тих родин і сьогодні зирили порожніми очицями на залу для прийомів Кубілай-хана, губернатора півдня Ніппону.

Північ боронилася затятіше, і там мандуки не здобули територій, але Брама Сну після кривавої облоги була захоплена та сплюндрована, хоча зайди не перейняли владу над

фортецею: просто залишили її, перекинувши сили на стримування контрнаступу Нобунаґи Отомо.

Тепер, багато років по битві, Брама Сну надалі залишалася частково зруйнованою, хоча до неї поверталось життя. У фортеці вціліли лише фрагменти мурів і трохи будівель, тому навколо головного бастіону швидко вирости селянські хати, а рільники[2] захопили родючі рисові тераси, які колись забезпечували їжею самураїв, що служили в Шю Ну.

Самі мандуки не були зацікавлені в укріпленнях. Битва Нобунаґи Отомо, хоча й була ним програна, настільки виснажила мандуків, що наступ із півдня став неможливим. І Ніппон отримав двадцять років такого-сякого спокою.

«Такого-сякого», бо по великому Отомо ніхто не зумів поєднати клани. Син Богів помер на початку війни, а Нобунаґа дивом зумів переконати даймьо на спільну справу.

Можновладці були амбітні й сповнені пихи. Та розсварені.

Кожен із них уважав, що командував би ліпше, ніж Нобунаґа Отомо, кожен мав кращі ідеї для війни. Багато хто думав, що й шансів на перемогу над мандуками немає. Їхні ряди незліченні, тож треба піддатися й домовитися.

А потім відбулася битва — і все скінчилося.

Ніппон огорнув жахливий спокій.

Пізніше острови оббігла неймовірна новина. Новина, яка мала дістатися й мандуків, але варвари не стали нічого робити.

Новина небувала, новина із самого неба.

Бо в клані Секай голова роду, Секай Тонодоро, нарешті сплотив дочку.

Дитину, яка народилася з благословення самого Мудреця.

Дитину, яка була безсмертною.

Самі боги послали її, говорили в містах і селах. Це знак того, що милість богів — усе ще з нами, а Безсмертна вижене мандуків, захистить острови, знищить загарбників.

Дівчині дали ім'я Шьора — Червоний Лотос.

Ходили плітки. Старий Тонодоро не міг її сплодити, так казали. Старий Тонодоро — спорохнілий дід. Дитина, шепотіли по селах і за чаєм, була зачата кимсь іншим, скоріше за все — Сивим Псом Іну, Духом, заприсяженим на захист дружини Тонодоро.

Це було брехнею, але звідки селянам і міщанам було про це знати?

Старий Тонодоро скоро помер, як і Сивий Пес Іну. Померла також мати Безсмертної, і тепер саме Червоний Лотос була володаркою роду Секай. І її захисником став таємничий молодий Дух. Учень самого Сивого Пса.

Не бувало так, аби Червоний Лотос покидала родову садибу на півдні, розташовану поряд із землями мандуків, але тепер вона прибула до Брами Сну. Прибула з однієї простої причини.

Саме в цьому замку повинна була відбутися зустріч клану Секай із кланом Нобунаґа. Чого вона стосувалася? Цього не знав ніхто, але ходили чутки про шлюб. Молодий Нобунаґа Хіроші начебто був копією батька. Мужній, красивий, сильний. Ідеальний чоловік для Безсмертної. Клани поєднуються. А потім рушають на війну проти мандуків. Такі ходили чутки.

При вогнищах і за чаєм.

* * *

— Як тобі твої кімнати, пані?

Слуга навіть не глянув на Червоного Лотоса, його погляд був прикутий до дерев'яної підлоги. Дівчина делікатним жестом показала йому, аби він випростався, глянув на неї. Чоловік виконав наказ.

Очі дівчини світилися теплом і симпатією.

— Я не могла собі уявити кращих, — відповіла з усмішкою. — Дякую тобі за твої старання.

У кімнаті були геть відсутні меблі. У кутку — просте вогнище, а за паперовою стіною — місце для сання: була це кімната, в якій міг би жити й пересічний селянин.

Червоний Лотос, однак, була задоволена, тож подякувала за такі умови.

Ким була ця жінка? Слуга бачив чимало дам. Вони завжди були чарівними на вигляд й одворотними мерзотною душею. Сповнені пихи та погорди, ці дами сприймали людей, що стояли на нижчих щаблях, наче хробаків.

Червоний Лотос усе ж була задоволена. Дякувала слугі за кімнату.

Воістину її послали боги.

— Приготувати для вас кімнату — честь для мене, Безсмертна! — Чоловік знову зігнувся в поклони, а Шьорі знову довелося жестом випростувати його спину. Вона підійшла до слуги й тицьнула йому в руку дві монети.

— За твої зусилля, добрий чоловіче.

Слуга схилився раз, другий і третій, після чого, зрозумівши, що це кінець розмови, швидко вийшов із кімнати.

Червоний Лотос поволі обернулася.

Чоловік у тіні стояв там увесь цей час. Стояв нерухомо, мовчазно. Перебував там — прихований і тихий. Наче дух.

— І як тобі цей палац, Кентаро? — запитала пані Шьора.

Чоловік у коричневому плащі розтягнув губи в легенькій усмішці.

— Три тижні в дорозі. Спання в наметах чи на голій землі. Добре, що цей палац є, — відповів.

Червоний Лотос кивнула.

— І я так думаю. Дала йому два сени. Чи ця сума задовольнить цього чоловіка? — запитала знову. — Я не хочу, аби мене вважали скнарою. Як би воно виглядало? Володарка клану Секай поскупилася на плату за добре виконану працю!

— Даючи йому два сени, ти зробила його одним із найзаможніших людей в селі, пані, — відповів чоловік.

Вона знову кивнула.

— Саме за це я тебе й люблю, Кентаро, мій Духу. Ти ніколи не втрачаєш контакту з речами, про які я забуваю. Добре, що ти зі мною.

— Завжди, пані.

— Але зараз я тебе відішлю. Купель, розумієш? Прошу, поклич до мене Хасакі та Кіро. Хочу, щоб вони мене приготували. Та й самі вони заслужили трохи спокою. Це була важка подорож для всіх нас.

— Так, пані. — Дух низько вклонився та рушив до виходу, виконуючи наказ. Ноги він ставив майже нечутно. Здавалося, що плине в повітрі, замість того щоби крокувати.

Вийшов із кімнати й обережно зсунув докупи за собою паперові двері. Дух завжди був біля своєї володарки.

Хіба що володарка наказувала йому щось інше.

* * *

Самураї зайняли кімнати у нижніх частинах фортеці, а двір Червоного Лотоса був у вищих. Селяни не дивувалися, що почет такий великий: Безсмертна потребувала охорони. А ще мала справити враження на Нобунаґу Хіроші.

Селяни швидко заприязнилися зі списоносцями, а із самураями поводитися обережно, з повною покори ввічливістю. Втім, ті виявилися не надто примхливими гостями. Взагалі-то самурай міг убити селянина, якби вирішив, що той образив його поглядом чи виразом обличчя, але люди Червоного Лотоса були ліплені з іншої глини. Ставилися до господарів із повагою, за послуги платили й не чинили капостей. Таких гостей можна приймати хоч щодня!

Акінобу бігав між будинками та хатами, оглядав самураїв, списоносців, коней. Був збуджений настільки, що геть забув про обов'язки, які наклав на нього батько. Зрештою, була ж зима, то які тут обов'язки? Візит богів — стократ важливіший!

Але потім він зробив те, за що його насварила б навіть бабця, яка завжди потурала онуку. Акінобу знав усі таємні переходи, шляхи, шпарини в старезній фортеці. Багатьма з таких стежок дорослі не могли протиснутися, але дитина? Легка справа. А Акінобу був завзятий. Хотів ще раз побачити пані Червоний Лотос, богиню на землі.

Начебто в давні часи Ідзанаґі, богиня світла, та Ідзанамі, бог ночі, проходилися світом, ступали над океаном. Аж нарешті

побачили місце, яке їм дуже сподобалося. Ідзанами занурив свій спис у воду, і з крапель, які впали з його вістря, вирости острови. Так виник Ніппон.

Акінобу був переконаний, що пані Шьора є прямим нащадком божеської пари, обдарованою благом вічного життя Мудрецем. Коли він, Акінобу, помре від старості, вона, безсмертна дама, надалі залишатиметься гарною та молодою, а її сила з кожним роком дедалі зростатиме, аж доки вона сама не стане богинею й не прожене диких мандуків.

Тому хлопець так сильно хотів побачити її. Може, погляд доброї володарки дасть благословенство йому та його родині? Може, вилікує гниючу ногу батька та зір бабці?

Він заліз на похилий дах, застрибав черепицею. Дістався стрільниці трохи вище на стіні та протиснувся крізь неї до підвалів. Звідти дорога нагору була простою, треба було лише уникати слуг і служниць і дістатися до верхньої частини.

Він повернув раз і другий, проходячи кімнатами, але, зрештою, затримався. Затримався, почувши легенький запах чаю.

Пішов за тим запахом, минув одну з нижніх кімнат, аби опинитися в приміщенні, вікна якого виходили на нижнє подвір'я.

Тут панували тінь і напівморок. Сонце освітлювало цю кімнату лише раз денно та й то на дуже короткий час. Тепер, узимку, тут було мало не темно.

Хлопець поволі йшов. Відчував запах, чув, як щось булькоче у начинні. Завмер.

Чоловік сидів у позі лотоса посеред кімнати. Біля його правиці стояли начиння та кубок, наповнений гарячим напоєм.

Це був Дух. Сидів у темній кімнаті й медитував.

— Заходь, хлопче, — промовив він.

Його голос був як скреготіння сталі. З одного боку — сповнений сили, з іншого — в ньому звучала якась дивна погроза. Жах.

Самурай так не говорить. Так говорить убивця.

— Я сказав — увійди!

Акінобу пройняв переляк.

Але він увійшов до кімнати. Обійшов чоловіка, став спереду. Очі Духа були заплющені.

— Я тебе заскочив, пане? — запитав нарешті хлопець, зібравши всю свою відвагу. Не хотів здатися боягузом, волів виказати гордість. Особливо перед людиною, яка впіймала його зненацька.

— Ні.

— Напевне ж заскочив, — не поступався Акінобу. — Ти не сподівався, що я прийду.

— Я чув тебе з тієї миті, як ти заліз на стіну. Чув, як ти пролізав у стрільницю. Як біг підвалами й знову затримався, впевнений, що поряд йдуть слуги. Я чув кожен твій подих і кожен крок. Я рахував їх. Ти зробив сімдесят вісім кроків.

— Але як?..

— Я ж Дух, ти пам'ятаєш? — Чоловік указав на місце на підлозі навпроти себе. — Сідай.

Налив чаю до другого кубка, підсунув дитині, зробив ковток сам.

Вони сиділи мовчки. Малий вертівся.

— Пане? — не витримав.

— Так?

— Чому ти тут сам? Ти мислиш? Медитуєш!

— Угу.

— Роздумуєш про старі битви, двобої, в яких ти брав участь?

Сутички із ворогами?

— Я згадую, — відповів Дух, — смак ідеального чаю.

Хлопець скуштував. Чай був теплий, приємний, але — чи ідеальний? Чай як чай, Акінобу пив такий щодня.

— Уважаєш, саме так смакує ідеальний чай, пане? — запитав.

Дух усміхнувся.

— Є мудреці, які скажуть, що під кінець життя все, що ти скуштував, здається тобі ідеалом — з тієї простої причини, що ти більше ніколи нічого не посмакуєш, — відповів. — Може, вони мають рацію, бо вони ж мудреці. Але мені здається, що це неправда. Чи ти знаєш, чим займаються самураї?

— Вочевидь! — оживився Акінобу, щасливий, що може показати своє знання Духу. — Вони б'ються! За свого володаря чи володарку! А коли треба, то і за нас, простих людей. І за Ніппон!

Ще одна усмішка.

— Добре. Але ж не тільки цим. Те, що ти говориш, правда. Самурай — б'ється. Але бій є лише часткою, проявом більшого. Тому шлях самурая — це шлях пошуку досконалості. Передусім — у собі. Самурай повинен присвячувати життя вдосконаленню

самого себе у всьому, що він робить. У бою — звісно, але і на службі теж. У гонорі. У щоденних вчинках. І, наприклад, у заварюванні чаю.

— Цей чай заварив самурай?

— Цей чай заварив я.

Акінобу сумно похитав головою.

— Не розумію, пане, — визнав щиро. Розмова із Духом приносила йому радість, бо дорослі зрідка присвячували стільки уваги малому шмаркачеві. А тут — дорослий, та ще й великий воїн! Хлопець очікував, що чоловік на нього нагрімає і відішле презирливим жестом униз, може, порекомендувавши слугам призначити йому якесь покарання.

І нічого такого!

— Ти не розумієш, — відповів Дух. — Тож я поясню інакше. Мудреці кажуть, що під кінець життя все здається досконалим, бо людина тоді прагне лише одного... жити далі. Жити ще довше, а оскільки це неможливо, то вона журиться за минулим. За життям. Бо те, що ми втрачаємо безповоротно, здається нам досконалим, коли його вже немає. Ми оцінюємо такі речі, яких уже не матимемо. Тим часом самурай відає, що в якийсь момент він загине. У битві, в двобою чи від власної руки, якщо сплямує свою честь. А тому він знає, що має постійно удосконалюватися, бо розуміє, що його шлях — це смерть, а не наївна журба за минулим. Тепер розумієш?

— Так, — радісно визнав Акінобу. — Тепер розумію! А чи я можу?.. Чи я можу поставити ще одне запитання, пане?

— Питай.

— Мудреці журяться за життям, а завданням самураїв є самовдосконалення. А що є твоїм шляхом, пане? Яка твоя мета?

Дух підняв кубок, ковтнув чаю, потім відставив начиння.

— Я не маю жодної «моєї мети».

Акінобу аж відсунувся з несподіванки.

— Як це?! Це неправда, пане! — запротестував хлопець. — Я ж чув, що Дух б'ється за свого володаря... чи володарку. Що він найкращий воїн і може поконати сто самураїв у відкритому двобою!

— Лише сто? — запитав Кентаро, усміхнувшись. — Не тисячу?

Хлопець спохмурнів, невпевнений.

— Я чув про сто.

Дух споважнів, глянув на хлопця.

— Я не маю мети, — сказав йому. — Не можу мати мети, бо мету мають люди. А я — знаряддя, знаряддя в руці моєї володарки. Я маю захищати її, саме для цього я існую.

— Але ж ти людина, пане! Я ж бачу!

— Я маю руки, ноги, голову, так. Це робить з мене людину? Ні, хлопче. Бути людиною — це бути набором багатьох елементів. Я описав би тобі, які саме з них роблять людину людиною, але це тема для іншого дня та для іншої розмови. Може, ми ще порозмовляємо? Поки що можу сказати одне... — Він зробив ковток. — Я знав людей, які не були людьми. Потвор у людській шкірі. Справжніх чудовиськ. Вони були поганими, зіпсутими до мозку кісток. Жорстокими. Не були людьми, хоча на перший погляд ними здавалися.

— Ти їх убив? — Чоловіча натура взяла гору в Акінобу.

— Деяких.

— А інших?

— Інші все ще ходять по землі. Багатьох із них я навіть не зустрічав і, сподіваюся, ти також їх не зустрінеш. Не тіло робить людину людиною, а лише те, що є в людини отут, — він вказав на голову хлопця, — і тут, — вказав на його груди, де ховалося серце. Потім допив чай.

Акінобу довго розмірковував над цим, нарешті допив свій кубок.

— Я не зовсім зрозумів, пане, — визнав він щиро. — Але намагаюся зрозуміти.

— Намагайся. А тепер — іди, повертайся до батьків. Я знаю, що ти хотів побачити мою володарку. І ти її побачиш, але іншим разом. Повертайся до батьків.

— Так, пане!

Хлопець звівся і вклонився, наслідуючи те, як кланялися селяни, коли Червоний Лотос в'їжджала до фортеці. Кентаро лише кивнув йому.

Акінобу виходив поволі, час від часу озираючись на Духа, який, схоже, випив усе, що було в жбанчику.

— А чи тобі смакував чай, пане? — запитав ще.

— Так, — відповів Дух, — але це був не ідеальний чай.

* * *

Акінобу дістався хати, коли вже стемніло. Взимку сонце швидко ховається за горами.

Він зняв сандалії і тихенько увійшов до хати. Думав, що рухається безшумно. Уявляв себе Духом.

Батько сидів у найбільшій кімнаті. Сидів на підлозі в дивній, але, здавалося, зручній для нього позі, із лівою ногою, виставленою уперед, а правою — підігнутою під сідниці. Знову різьбив, ще одну статуетку Мудреця — пузатого старого в кімоно: той сидів у позі лотоса та споглядав Усесвіт. Але статуетки батька не уособлювали Мудреця як спокійного тихого пузання, о ні! Вони зображували чоловіка з обличчям, викривленим гнівом. Мудрець з-під долота батька завжди був уособленням люті.

Стопа батька гнила. Розпухла, повна червоних і зеленкуватих уразок. Але й це не було найгіршим. Улітку, як ставало тепло, батько страждав наче під муками ката. Не допомагали жодні порції sake.

Зараз батько також пив sake. Він завжди пив, коли вирізав фігурки Мудреця.

— Ти повернувся, — промовив хрипло до Акінобу.

— Так, батьку. — Син зупинився і вклонився. Сподівався лайки, але не дочекався.

— Добре, що ти тут. Обережніше із самураями, сину. Вони небезпечні. Обережніше.

— Я обережний, батьку. Але самураї... Пані Червоний Лотос, я її бачив!

— Справді?

— Так!

— І яка вона?

Хлопець завагався.

— Красива, — відповів правду.

І тоді батько зробив щось неочікуване.

Усміхнувся.

— Твоя мати також була красивою, знаєш? — сказав.

— Ти казав, батьку.

— У тебе її обличчя. Підійди, скажи, чи подобається тобі

Мудрець?

Акінобу наблизився, морщачи ніс, коли відчув гнилий сморід батькової ноги.

— Так, — відповів чесно. — Але він гнівається. Як завжди.

— Він злий, це правда.

— Чому?

Батько на мить замислився.

— Може, тому, що я не вірю в те, що кажуть монахи, — відповів нарешті. — Не вірю в те, що Мудрець завжди лише радів і усміхався. О, ні! Він напевне бував злий. Цю правду я й хочу показати людям.

— Він бував злий. Але ж він був і Безсмертний, правда?

— Так. Перший Безсмертний. Раніше безсмертними були тільки боги, а потім народився Мудрець, перша безсмертна людина. Був мудрий, а через багато століть став черговим богом. І давав благословення новим людям, роблячи їх Безсмертними.

— Пані Червоний Лотос. Вона — Безсмертна.

— Це не настільки вже й добре, — несподівано сказав батько.

— Навіть Безсмертного можна вбити.

— Чому ти так говориш? — запитав заскочений Акінобу.

Батько стенив плечима, відпив sake.

— Бо це правда! — відповів. — Вистачить Пурпурового Клінка, щоби вбити Безсмертного.

— Пурпурового Клінка?

— Так. Не знаю, чи це боги послали його нам. Дехто каже, що це демони відкували його в підземних кузнях, далеко, на верхівках проклятих гір. Але я в це не вірю.

— А в що ти віриш?

— У рівновагу. Клінки існують, бо існують Безсмертні. Їх не створили демони, бо ж існували Безсмертні, які були злими, жорстокими та підлими. Не кожен Безсмертний — уособлення добра. Ні. Тому клінки просто існують. Для цього немає пояснення.

— Але це... не має сенсу!

— Саме так! Не все має сенс.

— А смерть мами? — випалив хлопець, не подумавши. — Вона мала сенс?

Батько затремтів, долото завмерло в його долоні. Якусь мить здавалося, що чоловік кинеться на Акінобу й розчавить його, як квасне яблуко. Але нарешті він розслабився. Глянув на дитину.

І всміхнувся.

— Мала сенс, — сказав. — Бо вона померла, аби народився ти.

Долото відновило роботу.

Оскільки батько нічого більше не говорив, це означало, що треба йти й готуватися до сну. Бабця, напевне, вже хропла.

Акінобу попрямував до іншого приміщення, але його зупинив голос батька.

— Запам'ятай одне, сину, — мовив чоловік. — Червоний Лотос — хороша володарка. Але це не означає, що вона не спроводить на нас зло. Безсмертні часто спровождать зло на інших, хоча прагнуть чинити лише добро. Запам'ятай це, сину.

Він запам'ятав.

* * *

Призахідне сонце палало червоним багрянцем. Потім набуло кольору крові.

Нобунаґа Хіроші сидів біля входу в свій намет і спершу спостерігав за сонячним диском, а потім — за вируючими сніжинками, які падали з неба.

Зробив ковток чаю.

Трохи нижче його самураї ставили табір у долині. Якби терени були пласкими, то напевне на горизонті вони уже побачили б вежі та дахи Брами Сну.

Але ж вони були в горах і бачили лише скелі, долини та покручені, карлуваті деревця, що виростали зі щілин.

До вух пана Нобунаґи долинули накази, які голосно віддавав Ну Бу. Велетень навіть у такому огидному місці наказував іншим самураям і поборовим ашіґару зберігати повну готовність. Старий добрий Ну Бу завжди залишався воїном.

Хіроші відпив чаю.

Почув скрипіння снігу, повернув голову.

Ну Бу йшов до свого пана.

Він був потужний чолов'яга, значно вищий і більший за інших. Такий великий, що казали, начебто батько Ну Бу був

справжнім гігантом, велетом, якому матір воїна віддалася, коли старий Ну поїхав на війну.

Нобунаґа був переконаний, що в цих плітках приховувалася правда.

Бо Ну Бу мав усі риси, які зазвичай пов'язували з велетнями: великий, сильний, войовничий, а ще небувало жорстокий і поривчастий. І геть нерозумний.

Ну Бу мав великого, спеціально для нього вигодуваного бойового коня. Разом на полі бою вони становили собою нестримну силу. Ну Бу мав ще одну рису, яку дуже цінив пан Нобунаґ.

Він був фанатично й безмежно відданий.

— Люди готуються до сну й призначають варти, — повідомив він, уставши на коліно перед Хіроші. — Не стануть дарма забивати тобі голову, пане.

— Дякую, Ну Бу, — відповів Нобунаґа. — Сядь біля мене. Випий зі мною чаю.

— Як забажаєш, пане.

Навіть сидючи, Ну Бу був вищий за багатьох людей.

— Як тобі ця місцина, друже? — запитав Хіроші, подаючи самураю кубок із зеленим чаєм.

— Я бачу сніг і гори. Нічого більше. А ти, пане?

— А я бачу велике майбутнє.

— Безсмертну?

— Так.

Ну Бу кивнув.

Вони їхали на зустріч із Червоним Лотосом багато днів, але тепер от-от мали познайомитися із легендарною пані. Перша

Безсмертна за багато століть. Чи вона змінить долю війни із мандуками?

Ну Бу дуже хотів переконатися в цьому. Переконатися й нарешті стати проти дикунів у бою. Замирення нелояльних підданих і бунтівних кланів уже не справляло йому таких радощів, як колись. Він жадав нового ворога. Нового виклику.

Мандуки ж здавалися йому ідеальними.

Але пан Нобунаґа був надто спокійний.

— Чи пам'ятаєш, що ми повинні зробити? — запитав підвладного.

— Авжеж, пане!

Хіроші відставив чай. Підвівся.

— Відпочивай, Ну Бу, — сказав. — Завтра важливий день. Може — найважливіший в історії Ніппону.

Колос схилився, коли Хіроші йшов до свого намету.

Усередині чоловік потер долоні. Підійшов до стояка, де були покладені його мечі.

Це була гарна, добра зброя. Цуби[3] обох мечів зроблено у формі коропів, що спліталися посеред спінених річних хвиль. А руків'я оплітала червона стрічка.

Нобунаґа підняв більший з них, обережно висунув із піхов.

І глянув на Пурпуровий Клинок.

* * *

Монахи, що визнають Мудреця, кажуть, що створення світу відбувається кожного ранку наново. Червоний Лотос, добряче виспавшись за ніч, була перекостана, що монахи мають рацію.

Служниці поважно допомагали їй надягнути шарлатове кімоно, чесали та укладали волосся, що лисніло круковою чорнотою. Потім провели її до купальні, де вже чекала ванна, наповнена білим: гірською водою, змішаною з теплим молоком. Поверхнею води плавали пелюстки троянд.

Служниці зняли кімоно зі своєї пані, але не стали допомагати із входженням до ванни. Шьора відіслала їх увічливим жестом і увійшла до ванни сама, занурюючись у воду по шию.

— Ти там? — запитала в простір. — Мій Духу?

Авжеж, він був там. Стояв за паперовою стінкою, у передпокої. Чув усе, що робила його володарка, але не бачив її. Тіло Червоного Лотоса, її краса та інтимність хвилі належали лише їй, і він не мав до цього доступу. Не мав — і не хотів мати.

Це належало їй. Як і він сам.

— Я тут, Безсмертна, — відповів він. — Я тут завжди, коли я тобі потрібен.

Вона знала, що це правда. Воїн, Дух. Не знала, хто він такий, крім того, що певного дня його привів у замок батька Сивий Пес Іну та оголосив, що хлопець буде вивчений, аби захищати нащадків роду. Потім народилася вона, але довго не бачила хлопця, лише чула розповіді про нього. Коли ж його нарешті до неї приставили та оголосили, що він належить їй, що він Дух, їй важко було погодитися із цією ситуацією. Вона не бачила особистості, як їй і наказували, але не бачила й воїна. Помічала лише хлопця, трохи старшого за неї, озброєного, пильного, мовчазного. І покірного.

З того часу він постійно її супроводжував. Стояв позаду неї або ж за дверима — хіба що вона його відсилала.

Її придворні дами стверджували, що Кентаро — а так його звали — не їсть і не спить, завжди залишаючись на варті. Шьора знала, що це неправда. Кентаро їв, як і будь-хто інший, але зі сном — так, тут справа була набагато складнішою.

Сенсом і метою життя Духа є захист і служба, нічого більше. Бій, уміння вбивати, і все, що із цим пов'язано, — повна дисципліна, більша навіть, ніж у самураїв чи тих грізних воїнів, що нападають у тінях, — шінобі. Саме завдяки багаторічній науці та жорсткій дисципліні Дух не потребував сну, а просто занурювався у короткі періоди медитації, що регенерували тіло та розум. Чи зараз, поки вона сидить у купелі, він медитував, чи ж залишався пильним?

Вона знала Кентаро настільки, аби бути певною, що одне не виключає іншого.

— Як уважаєш, який він, мій Духу?

— Пан Нобунаґа?

— Так. Повідай мені свої думки.

Хвиля тиші, поки Дух розмірковував, про що він може, а про що не повинен говорити своїй пані. Він завжди так робив, хоча вже багато років вони були не просто володарка та її знаряддя, а приятелі. Шьора не могла й не хотіла бачити в цьому найближчому товариші її життя лише річ — особливо зваживши на те, що колись він помре, нехай навіть від старості, а вона житиме й отримає наступного Духа. Чи той, наступний, також виявиться в її очах людською істотою, гідною пошани та симпатії, навіть приязні? Чи ж безсмертя до того часу

настільки змінить її погляди, що вона втратить будь-що людське? Не хотіла такого, але боялася, що це може статися, тому обіцяла собі, що, поки її відчуття залишаються людськими, вона сприйматиме Кентаро та інших, кого зустрине на своєму шляху, так, як хотіла б, аби сприймали її саму.

— Він, кажуть, великий воїн, як і його батько, — промовив нарешті Дух. — Прагне добра Ніппону, спасіння для наших земель.

— Це шляхетні бажання, так. Але чи не є так, що навіть найбільше добро в очах багатьох виправдовує спричинення страшного зла?

— Мені важко відповісти на це питання, пані.

— Мені також, принаймні тепер. Завтра, так, завтра ми переконаємося, добра чи зла істота пан Нобунаґа. Завтра, як світло відродиться по ночі. Я маю рацію, Духу?

Вона наче бачила, як він усміхається.

— Я не посмів би із тобою не погодитися, Безсмертна, — відповів із перебільшеною покірністю.

Саме це поєднувало їх, те, чого не мав ніхто інший, — малий жартик, який повторювався завжди, коли Кентаро відчував, що його пані нервується, коли її турбує майбутнє, коли вона невпевнена, що воно їй принесе. Вона щось говорила — і питала його, чи він згодний, а він тоді згинався у жартівливих поклонах, запевняючи, що Безсмертна безумовно права, нехай навіть її твердження скидалися до максимально абсурдні.

Їхній жартик, відпрацьований і повторюваний роками, й далі був їм смішний. І далі залишався незрозумілим для будь-кого, хто міг би за ними спостерігати.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ